

Exercicios de autoavaliación

Unidade 7

1. Enumera os acontecementos máis decisivos da humanidade ata a Primeira Guerra Mundial que teñen lugar no século XIX
2. Cales son os principais movementos no ámbito da literatura do século XIX?
3. Que é e onde nace o Romanticismo?
4. Como é o proceso de introdución do Romanticismo nos diversos países?
5. Como evoluciona e se diversifica o Romanticismo na súa vertente literaria?
6. Que corrente literaria leva ao extremo os postulados románticos da exaltación do *eu* no século XX?
7. Cal é a situación temporal do Romanticismo?
8. Cales son as características do Romanticismo?
9. Busca información sobre a vida e a obra dalgún dos seguintes literatos do século XIX. Podes seleccionar outro ou outros distintos, se quixeres, de entre os que aparecen mencionados nos apartados 2 e 3 da unidade: Byron, Shelley, Keats, Hölderlin, *Novalis*, Heine, Lamartine, Vigny, Musset, Víctor Hugo, Almeida Garrett, Alexandre Herculano, Leopardi, Espronceda, Bécquer, Rosalía de Castro, Walter Scott.
10. Indica os elementos románticos dos textos en prosa da Antoloxía.

Solucións aos exercicios de autoavaliación da unidade 7

1. Os acontecementos máis decisivos da humanidade ata a Primeira Guerra Mundial (1914) son:

a) A substitución das monarquías absolutas por réximes parlamentarios elixidos mediante votación popular, o afán colonialista dos países máis desenvolvidos, que precisan materias primas, e os desequilibrios económicos provocados pola industrialización, que crean as condicións adecuadas para a Primeira Guerra Mundial.

b) A aparición dunha nova clase social, o proletariado, que ten a súa orixe no desenvolvemento industrial. Para a defensa desta nova clase aparecen as novas ideoloxías: socialismo, comunismo, sindicalismo, anarquismo, etc. Ao mesmo tempo a economía empeza a organizarse a grande escala en Sociedades Anónimas, Bolsas, Bancos e empresas nacionais e internacionais. É así como se sentan as bases do capitalismo moderno.

c) O desenvolvemento de enormes avances técnicos e científicos que transforman os modos tradicionais de vida: industria, electricidade, transportes, medios de comunicación, armas de guerra, medicinas, etc.

d) A transformación do clasicismo e racionalismo, que marcaran as directrices do pensamento e da arte desde o Renacemento, nun individualismo e irracionalismo dominantes agora. Valórase a intuición, a sensibilidade, a liberdade, e desconfíase dos valores absolutos, mentres se propaga o escepticismo e a angustia.

2. Os principais movementos deste século no ámbito da literatura son: o Romanticismo, o Realismo e o Posromanticismo.

3. O Romanticismo é un movemento non só literario, senón tamén cultural, político e social, de grande influencia na primeira metade do século XIX. Nace en Inglaterra e pasa rapidamente a Alemaña e despois a Francia e España, entre outros países.

4. Aínda tendo características particulares, o proceso de introdución foi lento e pasou por unha etapa prerromántica representada en Inglaterra por Young, Macpherson, Burns, Blake, Gray; en Alemaña por Goethe e Schiller; en Francia polos escritores *enciclopedistas*, entre outros; en España por Nicasio Álvarez Cienfuegos, Nicasio Gallego, Alberto Lista, José M.ª Blanco, e en Galicia por Francisco Añón, Xoán Manuel Pintos, entre outros.

5. Na súa vertente literaria fragmentárase posteriormente en diversas correntes, como o Parnasianismo, o Simbolismo, o Decadentismo, o Prerrafaelismo, reunidas na denominación xeral de Postromanticismo, do que derivou o Modernismo hispanoamericano.

6. O Surrealismo levou ao extremo os postulados románticos da exaltación do eu.

7. A situación temporal deste movemento tamén depende dos países, pero por establecer unha referencia podemos dicir que na primeira metade do século XIX é onde se debería situar convencionalmente o Romanticismo, aínda que como xa vimos, en Inglaterra xa se dá a finais do século XVIII e en Galicia non se dá ata a segunda metade do XIX.

8. A súa característica fundamental é a ruptura coa tradición clasicista baseada nun conxunto de regras estereotipadas. A liberdade auténtica é a súa busca constante, por

iso o seu trazo revolucionario é incuestionable. Debido a que o Romanticismo é unha maneira de sentir e concibir a natureza, a vida e o home mesmo, preséntase de maneira distinta e particular en cada país onde se desenvolve; incluso dentro dunha mesma nación se desenvolven distintas tendencias, algo que se proxecta tamén en todas as artes.

As características máis salientables deste movemento son: o individualismo, o sentimentalismo, o idealismo e as preocupacións filosóficas e políticas. Estas características maniféstanse nesa grande variedade de romanticismos, motivada polo gusto polos valores nacionais e o interese polo folclore e o pintoresco. Así son románticas as narracións máis ou menos históricas de Walter Scott, os relatos fantásticos de Hoffman, os enredos dramáticos de Victor Hugo, o lirismo revolucionario de Espronceda, as tristezas de Leopardi, a sutileza das *Rimas* de Bécquer, e o compromiso coa terra de Rosalía, Curros ou Pondal.

9. Esta resposta só serve de modelo e tómase como exemplo o primeiro dos autores mencionados. Ti podes facer outras máis reducidas cos restantes escritores. En todo caso, do que se trata é de que consultes a información.

George Gordon Byron, sexto Lord Byron

Lord Byron (Londres, 22-I-1788, Missolonghi, Grecia, 19-IV-1824) foi un poeta cunha xuventude aloucada e unha vida de aventuras, escandalosa e espectacular, verdadeiro desafío para a mentalidade inglesa da época. Viaxou moito por Europa e por Oriente e rematou os seus días en Grecia, a onde chegara para axudar aos patriotas gregos na súa rebelión armada contra os turcos. Tamén en Grecia deixou constancia da súa forma de ser. A súa vida parece ser a do prototipo do poeta romántico, revolucionario, melancólico e apaixonado.

Byron foi un escritor prolífico. En 1833 o seu editor John Murray publicou 17 volumes sobre toda a súa obra, incluíndo a biografía de Thomas Moore. A súa obra máis significativa consta de poemas longos de carácter autobiográfico: *Peregrinación do escudeiro Harold* (1812-1818), *Don Xoán* (1819-1824) e poemas curtos de carácter histórico (*Lara*, 1814), filosófico (*Caín*, 1821) e aventureiro (*O Corsario*, 1814).

A *Peregrinación do escudeiro Harold* conta, en catro cantos, as andanzas e aventuras, algunha imaxinaria, do autor por España, Italia, Alemania e Suíza.

A súa grande obra, *Don Xoán*, un poema de 17 cantos, foi un dos máis importantes poemas longos publicados en Inglaterra, desde *O paraíso perdido* de John Milton. *Don Xoán* influíu a nivel social, política, literaria e ideoloxicamente. Serviu de inspiración para os autores victorianos. Nel, o xove D. Xoán, en Sevilla, inicia unha peregrinación, involuntaria, de amor en amor, que o leva ata Oriente e Inglaterra. Aínda que este D. Xoán é o do mito, aquí aparece coma un rapaz máis ben seducido e pasivo, metido en aventuras picantes e algo cómicas. Byron comprácese, sobre todo, na ironía conversacional coa que se ri do seu propio estilo e da literatura tradicional e do seu propio tempo. Así cando describe á que será o primeiro amor do adolescente di que os seus encantos eran tan naturais para ela “*coma o arrecendo para as flores, o sal para o oceano,/ o seu cinto para Venus ou o seu arco para Cupido / (pero esta última comparación é trillada e estúpida)*”...

En *Lara* coma noutros poemas vai aparecendo símbolos do temperamento romántico, do tema central byroniano, que é a exaltación da liberdade e da grandeza do individuo.

Caín serve a Byron como personificación do seu sentir rebelde. O poeta vai máis alá da sinxela alegoría e non cae na simplificación do seu sentir rebelde: sobre todo, cando fala Lucifer, alcánzase unha profundidade dolorosa que noutros poemas byronianos estaba velada por un sorriso sarcástico. Adah, a muller de Caín, cando Lucifer se dirixe a ela, reacciona con misericordia: o demo é, antes que nada, un ser desgraciado, e Adah ofrécelle compaixón a cambio de que a deixe en paz: “*(Pareces desgraciado: non nos fagas selo,/ e chorarei por ti)*”. Neste poema oito personaxes dialogan entre si: Adán, Caín, Abel; Eva, Adah, Zillah; o Anxo do Señor e Lucifer.

O Corsario presenta outra versión do sentir de Byron diante da liberdade e da grandeza do individuo

A obra de Byron influíu nos autores románticos do século XX, sobre todo polos heroes ou antiheroes. Os seus personaxes presentan un idealizado pero defectuoso carácter cuxos atributos incluían: gran talento, gran exhibición de pasión, aversión por la sociedad e por las instituciones sociales, frustración por un amor imposible debido aos límites impostos pola sociedade ou a morte, rebeldía, exilio, escuro pasado, comportamento autodestrutivo.

As obras *A peregrinación do escudeiro Harold* (*Childe Harold's pilgrimage*), *Lara*, e *Don Xoán* son claramente autobiográficas.

Na España absolutista do rei Fernando VII e nunha América hispana que loitaba pola súa emancipación, a vida e obra de Byron tiveron unha grande influencia e serviron de inspiración aos poetas do Romanticismo.

Foi un autor admirado por moitos dos seus contemporáneos, como Goethe, Alphonse de Lamartine, Jan Potocki e por outros de xeracións inmediatas, como Edgar Allan Poe (quen basou moitas das súas *Narracións extraordinarias* en personaxes de Byron), Mijail Lermontov, Alejandro Pushkin, José Mármol, Víctor Hugo, Alejandro Dumas e Charles Nodier.

10. R.- En *Os sufrimentos do xove Werther* o romanticismo está sobre todo no amor apaixonado que leva a Werther a tomar a decisión de suicidarse. O suicidio por amor é o rasgo máis tipicamente romántico (mesmo o suicidio foi o final dalgúns escritores do momento).

En *Ivanhoe* é o ambiente medieval de duelos e torneos así como a actitude de Ivanhoe de defender un ser proscrito como é a xudía Rebeca, porque dese xeito defende a xustiza (o tema cabaleiresco).

En *Os noivos* son os personaxes, que ameazan a don Abbondio por mandado de D. Rodrigo, e o propio don Rodrigo, que representa o abuso de poder, os elementos que o máis nos sitúan nun ambiente romántico.